

SVERIGE-AMERIKA STIFTELSEN

THE SWEDEN-AMERICA FOUNDATION

Verksamhetsberättelse 2019

1 0 0 - Å R S J U B I L E U M

Grundad 1919

Innehåll

3	Stipendiater utsedda under 2019	20	Styrelsens och verkställande direktörens berättelse för 2019
7	Stiftelsens tillkomst, uppdrag och verksamhet	26	Resultat- och balansräkning
8	Stiftelsens organisation	28	Revisionsberättelse
9	Sverige-Amerika Stiftelsen 100 år 1919-2019 · En översikt		
16	Donationer till Sverige-Amerika Stiftelsen 2019		
17	Utdrag ur reserapporter 2019		

Contents

30	Annual Report – short version in English
-----------	--

SVERIGE-AMERIKA STIFTELSEN

Besök endast efter överenskommelse: Grev Turegatan 14

Postadress: Box 5280, 102 46 Stockholm

E-post: info@sweamfo.se · *Telefon:* 08-611 46 11 · *Websida:* www.sweamfo.se

Produktion: Ateljé Hunting Flower AB, Stockholm 2020 · Sverige-Amerika Stiftelsen

Sverige-Amerika Stiftelsen

Sverige-Amerika Stiftelsen möjliggör akademisk utbildning och forskning i USA och Kanada för talangfulla och motiverade studenter.

När dessa studenter återvänder till Sverige har de med sig spjutspetskompetens, internationella erfarenheter och kontakter av stort värde för svenskt näringsliv, samhällsliv och forskning.

Sverige-Amerika Stiftelsens verksamhetsområden:

- Stipendieprogrammet – utdelning av stipendier för forskning och högre utbildning i USA och Kanada
- Övrigt – enstaka förmedlade stipendier och information

Sverige-Amerika Stiftelsens alumner som har fått Nobelpris

Hugo Theorell, medicin 1955

Hannes Alfvén, fysik 1970

Bertil Ohlin, Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 1977

Kai Siegbahn, fysik 1981

Sune Bergström, medicin 1982

Arvid Carlsson, medicin 2000

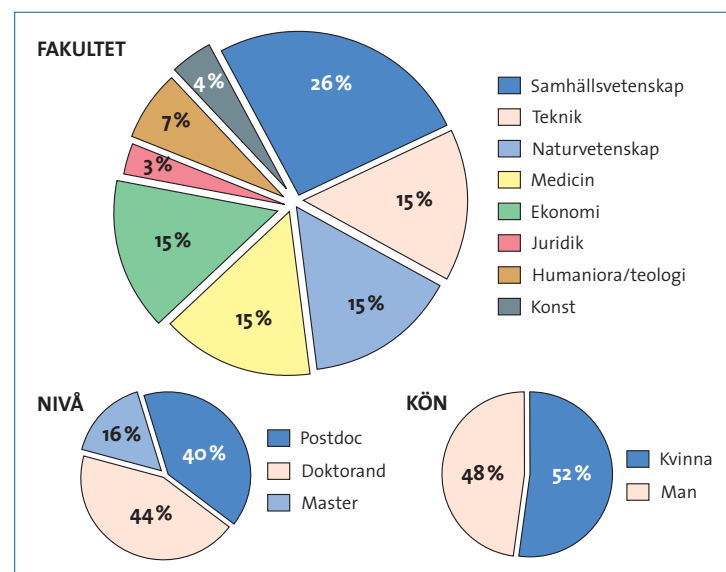
Nobel Prize Medal image used with kind permission:

© ® The Nobel Foundation.

Stipendiater utsedda under 2019

Under Stiftelsens 100:e år:

- Delades totalt 27 stipendier ut för högre utbildning och forskning i USA och Kanada till ett sammanlagt värde av c:a 7 MSEK inklusive skolväxter som nedan.
- Fick två studenter stipendier till Augustana College och en student fick stipendium till The Lawrenceville School.

Prins Bertils stipendium

Åsa Laestadius

MD, Karolinska Institutet, Stockholm

Postdoc-studier, medicin

University of Calgary

Alberta, Canada

Autoimmun, systemisk kärlinflammationssjukdom hos barn.

Donator: Ernst O Eks fond

Zornstipendiet

Ina Hallström

Doktorand, genusvetenskap, Stockholms universitet

Doktorandstudier, Department of Philosophy

Columbia University in the City of New York

New York, NY, USA

Erkännande av den kroniska sjukdomen endometrios.

Donator: Anders Zorns stipendiefond

2019 års stipendiater tillsammans med VD Anna Rosvall Stuart, tillträdande ordförande Christian Salamon, Prins Carl Philip, avgående ordförande Mariana Burenstam Linder, Kanadas ambassadör Heather Grant samt amerikanska ambassadens dåvarande Chargé d'Affaires Clifford Bond. Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.

Övriga stipendier från Sverige-Amerika Stiftelsen och donerade stipendier

Eira Arb Zackrisson
Juristexamen, Uppsala universitet
Magisterstudier, juridik
Columbia University, in the City
of New York
New York, NY, USA
*Mänskliga rättigheter med fokus på
migration.*
Donator: Borgrättsfonderna

Viola Bao
MA, litteraturvetenskap, Köpen-
hamns universitet
Doktorandstudier, litteraturvetenskap
University of California, Irvine
Irvine, CA, USA
*Samtida dokumentärpoesi inom de
skandinaviska, tyska och engelsk-
språkiga språkområdena.*
Donator: Thanks To Scandinavia

Ingrid Gustafsson mottar stipendiet
av Prins Carl Philip.

Martin Brengdahl
Master of Science, ekologi, Linköpings
universitet
Doktorandstudier, evolutionsgenetik
University of Toronto
Toronto, ON, Kanada
*Evolutionsgenetik med fokus på hur mil-
jöns komplexitet påverkar selektion mot
skadliga mutationer.*
Donator: Stiftelsen Roland Nilssons
stipendiefond

Per Ekman
Doktorand, statsvetenskap, Uppsala
universitet
Doktorandstudier, statsvetenskap
Elliott School of International Affairs,
George Washington University
Washington, D.C., USA
*Utrikespolitiska strategier i Georgien
och Ukraina för att bevara statens själv-
ständighet.*
Donator: Borgrättsfonderna

Ingrid Gustafsson
PhD, offentlig förvaltning, Göteborgs
universitet
Postdoc-studier, organisationsteori
Stanford University
Palo Alto, CA, USA
*Organisationsteori med fokus på global
reglering och styrning.*
Donator: Stiftelsen Bergsingenjör Axel
Ax:son Johnsons stipendiefond, Stiftelsen
Hans Werthéns stipendiefond

Agnes Hedman
BSc, Lunds universitet
Magisterstudier, strategisk design och
ledarskap
Parsons School of Design
New York, NY, USA
*Strategisk design och företagande i den
nya ekonomin med fokus på hållbart
entreprenörskap.*
Donator: Stockholms Grosshandels-
societet

Daniel Helsing
Doktorand, litteraturvetenskap, Lunds
universitet
Postdoc-studier, Department of History
University of California, Santa Barbara
Santa Barbara, CA, USA
*Klimatnarrativ i fiktion och icke-fiktion,
och perspektiv på populärvetenskapens
historia.*
Donator: Sten Westerbergs stipendium

Sandra Hinz
MA, cell- och molekylärbiologi, St. Cloud
State University
Doktorandstudier, cell- och molekylär-
biologi
Arizona State University
Tempe/Phoenix, AZ, USA
*Organell-specifik lokalisering av
koenzym-A-(coA)-biosyntes samt hur
det kontrollerar cellens metabolism och
autofagisvar.*
Donator: Tetra Laval

Mikael Holm
PhD, molekylär bioteknik, Uppsala
Universitet
Postdoc-studier, molekylärbiologi
St. Jude Children's hospital
Memphis, TN, USA
*Hur cellens proteinsyntes fungerar och
rubbas vid sjukdomar som exempelvis
cancer.*
Donator: Borgrättsfonderna

Patrik Johansson
PhD, bioteknik, University of Washing-
ton, Seattle
Postdoc-studier, bioengineering
Stanford University
Palo Alto, CA, USA
*Samspelet mellan den extracellulära mil-
jön och amyloidbildning vid Alzheimer's
sjukdom.*
Donator: Ernst O Eks fond

Daniel Helsing mottar stipendiet
av Prins Carl Philip.

Agnes Skonare Karlsson
BA, företagsekonomi, Uppsala universitet
Magisterstudier, film: manus & regi
Columbia School of the Arts, Columbia
University in the City of New York
New York, NY, USA
Film, television och digitala medier.
Donator: Borgrättsfonderna

Karin Linnarsund
Civ. ing., medieteknik, Tekniska Hög-
skolan, Linköpings Universitet
Doktorandstudier, datavetenskap
University of Denver
Denver, CO, USA
*Cybersäkerhet och dataintegritet, vid
länkning och matching av privat data
mellan två entiteter.*
Donator: Stiftelsen ASEAs stipendie-
fond

David Lönnberg
BA, International Economics; BA, Politi-
cal Science, St. Francis College, Brook-
lyn, NY
Magisterstudier, internation. relationer
School of International and Public

Lothar Nygren mottar stipendiet
av Prins Carl Philip.

Affairs, Columbia University in the City
of New York
New York, NY, USA
*Ekonomisk och politisk utveckling med
inriktning mot FN och multilaterala
organisationer.*
Donator: Thanks To Scandinavia

Emma Tegling mottar stipendiet
av Prins Carl Philip.

Konrad Morzkowski
BSc, industriell ekonomi, Chalmers
Tekniska Högskola
Magisterstudier, management science &
engineering
Stanford University
Palo Alto, CA, USA
*Ingenjörstudier, computer science
(AI/Machine Learning), med operations-
analys/entreprenörskap.*
Donator: Familjen Mix Entreprenörs-
stiftelse

Mikael Omstedt
MA, geografi, University of British
Columbia, Kanada
Doktorandstudier, Ekonomisk geografi
Department of Geography, University
of British Columbia

Vancouver, BC, Kanada
*Hur Federal Reserve har reglerat den
amerikanska kapitalismens ojämna
geografiska utveckling under 1900-talet.*
Donator: Stiftelsen KFs stipendiefond

Roham Parsa
Medicine doktor, Karolinska Institutet
Postdoc-studier, Rockefeller University
New York, NY, USA
*Rollen för immunceller i tarmen vid
infektioner av virus och bakterier.*
Donator: Ernst O Eks fond

Magnus Paulsson
PhD, laboratoriemedicin, Lunds uni-
versitet
Postdocstudier, mikrobiologi
Georgia institute of technology
Atlanta, GA, USA
*Maskininlärningsanalyser av genuttryck
vid lunginflammation.*
Donator: Anders Zorns stipendiefond

Erik Piculell
Doktorand, tillämpad hälsoteknik,
Blekinge Tekniska Högskola
Doktorandstudier, tillämp. hälsoteknik
T.H. Chan School of Public Health,
Harvard University
Boston, MA, USA
*Digital hälsokommunikation hos äldre
personer och deras informella vårdgivare
i en hemmiljö.*
Donator: Ingemar Dörfer

Peter Saliba Gustafsson
Medicine doktor, Karolinska Institutet
Postdoc-studier, kardiovaskulär medi-
cin. Stanford University
Palo Alto, CA, USA
*Genetik bakomliggande komplikationer
av insulinresistens (pre-diabetes), med*

*fokus på leverförfettning, kommer studeras
med hjälp av en storskalig CRISPRi screen.*
Donator: Ingegerds and Viking Olov Björks
Scholarship Trust

Carl Fredrik Söderqvist
Doktorand, industriell ekonomi, Blekinge
Tekniska högskola
Doktorandstudier, industriell ekonomi
Sloan School of Management, Massachu-
setts Institute of Technology
Boston, MA, USA
*Arbetsmarknadsekonomiska frågor som rör
fackföreningar, arbetsgivarorganisationer*

Erik Piculell mottar stipendiet
av Prins Carl Philip.

*och kollektivavtalens roll i att lindra nega-
tiva konsekvenser av strukturomvandling.*
Donator: Borgrättsfonderna

Emma Tegling
Teknologie doktor, elektro- och system-
teknik, Kungliga Tekniska högskolan
Postdoc-studier, elektro- och systemteknik,
Institute for Data, Systems and Society
Massachusetts Institute of Technology
Cambridge, MA, USA
Hur nätverk med miljontals noder, såsom

framtidens smarta elnät, kan regleras optimalt och säkert trots begränsade informations- och kommunikations-resurser.

Donator: Ernst O Eks fond

Cecilia Varendh Månsson
MBA, Oxford University
Doktorandstudier, management-studier

Harvard University
Boston, MA, USA

Att öka kunskapen om hur mobila finansiella tjänster påverkar mikro-finansbankers arbete att bekämpa fattigdom genom vinstdrivande verksamheter.

Donator: Elof Hanssons stiftelse

Hannes Westermann
Juristexamen, Lunds universitet
Doktorandstudier, juridik
Cyberjustice Laboratory, Université de Montréal
Montréal, Quebec, Kanada
Artificiell intelligens för att analysera

juridiska dokument som domar och på så sätt öka tillgång till rättvisa.

Donator: Anders Zorns stipendiefond

Maggie Yeung Wong
Medicine doktor, Karolinska Institutet
Postdoc-studier, neurobiologi
Department of Neurology, University of California, San Francisco
San Francisco, CA, USA
Plasticitet av myelinproducerande celler i hjärnan vid sjukdom och hälsa.

Donator: Peter Baldwin & Lisbet Rausing

The Lawrenceville School

Beata Fylkner

Augustana College

Lothar Nygren
Isak Axelson

Stiftelsen Nils Björkmans minnesfond

Marius Madsstuen

Fr.v.: Tillträdande ordförande Christian Salamon, Prins Carl Philip, stipendiat Maggie Yeung Wong, avgående ordförande Mariana Burenstam Linder och VD Anna Rosvall Stuart.

Eira Arb Zackrisson mottar stipendiet av Prins Carl Philip.

Anna Rosvall Stuart var toastmaster vid årsmötet på Grand Hôtel i Stockholm.

Reserapporter från stipendiater

Alexandra Johansen, master-studier, *företagsekonomi*, The Wharton School, University of Pennsylvania.

Beatrice Nybert, masterstudier, *juridik*, University of California, Berkeley.

Ellen Frödin, doktorandstudier, *litteraturvetenskap*, University of California, Berkeley, CA.

Jens Magnusson, postdoktorala studier, *bioteknik*, Stanford University.

Kristina Johansson, postdoktorala studier, *medicin*, University of California, San Francisco.

Ken Zhou, master-studier, *företagsekonomi*, Harvard Business School.

Arvid Ågren, postdoktorala studier, *biologi*, Cornell University.

Karl Ekeman, doktorandstudier, *filosofi*, Columbia University in the City of New York.

Aksel Sundström, postdoktorala studier, *statsvetenskap*, Kennedy School of Government, Harvard University.

Stiftelsens tillkomst, uppdrag och verksamhet

Sverige-Amerika Stiftelsen grundades i juni 1919 på initiativ av ett antal framstående svenska vetenskapsmän, industriledare, konstnärer och opinionsbildare. Bland grundarna och de första styrelseledamöterna kan nämnas Svante Arrhenius, Axel Ax:son Johnson, Hjalmar Branting, Selma Lagerlöf, Torgny Segerstedt, The Svedberg, Nathan Söderblom, Jacob Wallenberg och Anders Zorn.

Stiftelsens ändamål är enligt stadgarna "att arbeta för utvecklingen av förbindelserna mellan Sverige å ena samt Amerikas Förenta Stater och Kanada å andra sidan genom att främja utbytet av vetenskapliga, kulturella och praktiska erfarenheter mellan länderna och särskilt genom att till väl kvalificerade, företrädesvis yngre män och kvinnor utdela stipendier för forskning och högre studier i Amerikas Förenta Stater och Kanada."

Sverige-Amerika Stiftelsen är en icke vinstdrivande, ideell förening med tillstånd att kalla sig stiftelse. Sverige-Amerika Stiftelsen förvaltar femton stiftelser. Avkastningen från fjorton av stiftelserna används till stipendiemedel.

Dessa fonder är:

Stiftelsen Anders Zorns stipendiefond
 Stiftelsen Aseas stipendiefond
 Stiftelsen Kooperativa Förbundets stipendiefond
 Stiftelsen J Sigfrid Edströms stipendiefond
 Stiftelsen J P Seeburgs stipendiefond
 Stiftelsen Fritz O Fernströms stipendiefond
 Stiftelsen Hans Werthéns stipendiefond
 Stiftelsen Bergsingenjören Axel Ax:son Johnsons stipendiefond
 Stiftelsen Ernst O Eks fond
 Stiftelsen Roland Nilssons stipendiefond
 Stiftelsen Nils Björkmans minnesfond
 Stiftelsen Prins Bertils 80-årsfond*
 Stiftelsen Ingemar Dörfers Stipendiefond för studier vid Harvard GSAS eller College
 Stiftelsen 1976 års fond för personutbyte mellan Sverige och Förenta Staterna samt Familjen Mix Entreprenörsstiftelse

* Stiftelsen Prins Bertils 80-årsfond skall enligt stadgarna stödja och främja Sverige-Amerika Stiftelsens långsiktiga arbete. Avkastningen skall användas som ett ekonomiskt stöd till verksamheten.

Sverige-Amerika Stiftelsen är beroende av donationer från svenska företag, organisationer och privatpersoner.

Ett stipendium på high school-nivå delas ut till internatskolan The Lawrenceville School i New Jersey.

Stipendieprogrammet

Utdelning av stipendier för forskning och högre utbildning i USA och Kanada från Stiftelsens egna medel samt från andra stipendiefonder, privatpersoner eller företag.

Inom stipendieprogrammet har Sverige-Amerika Stiftelsen också svenska och amerikanska samarbeten. Dessa är:

- Borgrättsfonder, som lyder under Riksmarskalksämberet. Varje år utlyser Borgrättsfonderna stipendier till vilka Sverige-Amerika Stiftelsen nominerar kandidater.
- Thanks To Scandinavia (New York). Varje år utlyser Thanks To Scandinavia stipendier som ett

tack till de skandinaviska länderna för deras insatser att rädda förföljda judar under andra världskriget. Sverige-Amerika Stiftelsen nominerar två kandidater om året.

Övrigt

Stipendier delas ut till Augustana College i Illinois. Ett stipendium på high school-nivå delas ut till internatskolan The Lawrenceville School i New Jersey. Nils Björkmans Minnesfond delar årligen ut ett litet stipendium. Motsvarande nordiska organisationer är Finland-Amerika Föreningarnas Förbund, Island-Amerika Förbundet samt Norge-Amerika Foreningen.

Stiftelsens organisation

Beskyddare

H.M. Konung Carl XVI Gustaf

Styrelse

Stiftelsens styrelse har under 2019 bestått av:

Mariana Burenstam Linder

Ordförande (avgick april 2019)

Christian Salamon

Ordförande (tillträdde april 2019)

Magnus Sjöqvist

Förste vice ordförande

Harald Mix

Andre vice ordförande

Katarina Bonde

Henrik Ekelund

Anders Flodström

Reinhold Geijer

Lage Jonason

Jenny Jonsson

Olle Wästberg

Presidiet (styrelseordförande, förste och andre vice ordförande) utgör valnämnd och VD är sekreterare.

Fullmäktige

Valda till 2020

Pär Arvidsson

Britt-Marie Bertilsson

Dag Blanck

Karin Forseke

Sven Hindrikes

Sture Lindmark

Anders Ljungh

Ingegerd Palmér

Annika Rembe

Magnus Sjöqvist

Beate Sydhoff

Hans T:son Söderström

(vakans)

Valda till 2021

Martin Börresen

Boel Flodgren

Lars Gårdö

Birgitta Johansson-Hedberg

Christina Lampe-Önnerud

Svante Lindqvist

Kenneth Macartney

Kay W Olson

Lisbet Rausing

Björn Savén

Elisabeth Tarras-Wahlberg

Lars Thunell

Udo Zander

Valda till 2022

Viveca Ax:son Johnson

Bengt Braun

Mariana Burenstam Linder

Claes Dahlbäck

Gustaf Douglas

Göran Ennerfelt

Lars Idermark

Sverker Johansson

Fredrik Lundberg

Rolf Lundén

Anders H Pers

Sten Westerberg

Olle Wästberg

Stipendiekommitté (Graduate-, doktorand- och forskarstipendier)

Professor Anders Flodström

Ordförande

Direktör Bo Dimert

Professor Erling Norrby

Professor Daniel Tarschys

VD Anna Rosvall Stuart

Stipendiekommitté (Augustana College, II.)

Professor Dag Blanck

Studierektor Helena Törnkvist

VD Anna Rosvall Stuart

Stipendiekommitté (The Lawrenceville School)

Direktör Frances Broman

Direktör Patrik Engellau

VD Anna Rosvall Stuart

Kansli

Anna Rosvall Stuart

Verkställande direktör

Mattias Schulstad

Revision

Peter Nilsson

Auktoriserad revisor, PWC

Peter Danowsky

Advokat, Danowsky & Partners

Advokatbyrå

Elin Götling Christiansson

Auktoriserad revisor, PWC,

revisorssuppleant

Professor Kenth Skogsvik,

Handelshögskolan, Stockholm,

revisorssuppleant

Sverige-Amerika Stiftelsen

100 år

1919–2019 · En översikt

Foto: Mikael Wallerstedt.

Dag Blanck

Professor i nordamerikastudier,
föreståndare för Svenska institutet för
nordamerikastudier (SINAS), Uppsala universitet.
Sverige-Amerika Stiftelsens college-stipendiat 1976
för studier vid Augustana College, Ill.

Essän har tidigare publicerats
i Sverige-Amerika Stiftelsens jubileumsbok
Sverige-Amerika Stiftelsen 100 år från 2018.

Den 2 juni 1919 samlades en grupp svenska män på Grand Hôtel i Stockholm för att diskutera relationerna mellan Sverige och USA. Vid mötet konstituerades Sverige-Amerika Stiftelsen. De personer som stod bakom mötet och ingick i den första styrelsen kom från svenskt näringsliv, universitetsvärlden och den politiska sfären. Från näringslivet kom bl.a. ASEA-chefen J. Sigfrid Edström, LKAB-disponenten Hjalmar Lundbohm och bankiren Jacob Wallenberg, från akademien Nobelpristagarna Svante Arrhenius och The Svedberg och riksantikvarien Oscar Montelius och från det politiska livet socialdemokraten Hjalmar Branting, liberalen Ivan Bratt, och Dagens Nyheters chefredaktör och liberalen Sten Dehlgren. Dessutom ingick kulturpersonligheter som Selma Lagerlöf, Nathan Söderblom och Anders Zorn i den första styrelsen.

Dessa personer delade alla uppfattningen att Sverige behövde stärka sina relationer med USA. Svenska kulturella och vetenskapliga relationer hade länge gått söderut, mot Tyskland och andra länder på kontinenten, och i viss mån mot Storbritannien. I den programförklaring som antogs framhölls att bristen på närmare förbindelser mellan Sverige och USA var en "betydande olägenhet" och att både "ett gammalt folk, sådant som det svenska" och "ett ungt och utomordentligt livskraftigt, sådant som det amerikanska," skulle gynnas av närmare kontakter. Sverige-Amerika Stiftelsens roll blev enligt syftesförklaringen att främja utbytet av "vetenskapliga, kulturella och praktiska erfarenheter" mellan de två länderna. Från och med 1950 vidgades perspektivet och Kanada infogades i Stiftelsens stipendieprogram.

Lite paradoxalt kan man notera att vid denna tidpunkt var USA ett land med vilket Sverige hade mycket nära förbindelser. De var dock av ett annat

slag än vad Stiftelsens initiativtagare önskade och var ett resultat av den stora emigrationen. Mellan 1840 och 1930 utvandrade 1,3 miljoner personer och 1920, ett år efter Stiftelsens tillkomst, uppgick den svensk-amerikanska gruppen till knappt 1,5 miljoner personer. Kontakterna mellan hemmasvenskarna och svenskamerikanerna var täta, och information flödade fram och tillbaka över Atlanten genom hundratusentals brev, svensk-amerikanska tidningar och ett intensivt resande. Dessa amerikakontakter var förankrade i den breda allmänheten, bland landsbygdens och de växande städernas småfolk. För dem var Amerika landet med löften om ett bättre liv som fick hundratusentals svenskar att ta steget över Atlanten.

Nu var det dags att uppmärksamma ett annat Amerika, ett dynamiskt modernt industrisamhälle. Här fanns stora företag, tekniska framsteg, snabbt växande storstäder med sina typiska skyskrapor och ett antal framstående universitet och högskolor. Det var ett nytt Amerika som Sverige kunde ha mycket att lära av.

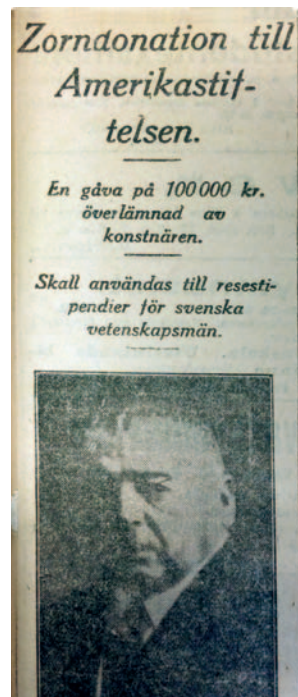
En av Stiftelsens huvuduppgifter har varit att förmedla stipendier av olika slag till USA och Kanada. Statistiken över stipendierna är ojämn och inte alltid helt jämförbar. De bästa siffrorna, som används i denna essä, löper mellan 1919 och 1992 och visar att under denna period utdelades och/eller förmedlades närmare 9 000 olika stipendier av Sverige-Amerika Stiftelsen. Detta betyder att Stiftelsen är den klart största av de organisationer i Sverige som befrämjar svensk-amerikanska akademiska kontakter.

Stipendierna har varit av olika slag. Den viktigaste är de s.k. kontantstipendierna för avancerad forskning, baserade på olika donationer. En annan betydelsefull kategori, som upphörde 2006, var stipendier på grundnivå, s.k. college-stipendier.

Dessutom har Stiftelsen hjälpt ett betydande antal praktikanter till USA och också assisterat med s.k. "honorary fellowships".

Kontantstipendierna tilldelas normalt personer som bedriver studier på eller bortom doktorandnivå. Den största delen av dessa stipendier kommer från avkastningen från någon av Stiftelsens egna donationsfonder, varav tre tillkom innan andra världskriget. Den äldsta är Anders Zorns stipendiefond, som etablerades 1919. Zorn hade starka band till USA där han nått stora framgångar, främst som porträttmålare. Han målade societetsdamer och tre presidenter, Grover Cleveland, Theodore Roosevelt och William Taft. Zorn avsatte 100 000 kronor till Stiftelsens första stipendiefond. Den andra fonden instiftades 1933, mitt under depressionen, genom en donation från ASEA där företrädare skulle ges till "svenska elektroingenjörer som önskar bedriva elektrotekniska studier i Förenta Staterna". Sex år senare inrättades den tredje fonden, donerad av Kooperativa Förbundet. Ingen speciell inriktning angavs. Efter andra världskrigets slut har ytterligare nio fonder tillkommit, bl.a. Hans Werthéns stipendiefond, Axel Ax:son Johnsons stipendiefond och Ernst O Eks fond. De senast inrättade är Ingemar Dörfers stipendiefond för studier vid Harvard och Familjen Mix Entreprenörsstiftelse.

Redan 1919, Stiftelsens första år, började Stiftelsen förmedla stipendier för studier på grundnivå i USA. Det första gick till Bryn Mawr, ett exklusivt college för kvinnliga studenter i Pennsylv-

*Sverige-Amerika Stiftelsen
mottog sin första donation av
Anders Zorn i juni 1919.*

vania. Det s.k. college-programmet växte hastigt efter andra världskriget och under toppåren på 1960- och 70-talen skrevs mellan 80 och 100 svenska ungdomar varje år in som "undergraduates" vid en rad universitet och colleges. Stiftelsens stipendiater återfanns bl.a. vid University of Oregon, University of Kansas, Denison University, Bennington College, Wellesley College, University of Massachusetts, Harvard University, Augustana College, Kenyon College, och Beloit College. College-programmet, som upphörde 2006, har varit det största av Stiftelsens stipendieprogram, och 3 600 personer har deltagit. I många fall kom de sökande direkt från gymnasiet och året som "undergraduate" i USA blev det första mötet med den högre utbildningen. Många har vittnat om den stora betydelse som studietiden i USA hade, inte bara

vad gäller kurser och kunskap, men också som en viktig del i stipendiaternas personliga utveckling. Det gäller inte minst alla de många sociala kontakter som stipendiaterna knöt och alla kringaktiviteter som karakteriserar amerikanska universitet och colleges.

Sverige-Amerika Stiftelsen har också förmedlat ett betydande antal praktikplatser i USA. Inte minst under de första årtiondena betonade man mycket betydelsen av att få praktiska erfarenheter från olika yrkesområden i USA. Här spelade amerikansk teknik en stor roll, och många svenska ingenjörer har deltagit i dessa program. För J. Sigfrid

Sverige—Amerika— stiftelsen konstituerar sig.

**Prof. Arrhenius blir stiftelsens
första ordförande.**

Sverige—Amerika—stiftelsen hade på måndagen konstituerande sammanträde i Grand hotells stora sal. Ett stort antal af de personer som undertecknat uppropet till stiftelsens bildande hade infunnit sig vid detta möte, och man såg bland de närvarande, som uppgingo till ett par hundra, åtskilliga representanter för hufvudstadens vetenskapliga, politiska och finansiella kretsar, såsom professor Oscar Montelius, professor Svante Arrhenius, flera af Stockholms högskolas lärare, redaktör Hjalmar Branting, generalkonsul Joseph Sachs m. fl. Mötet öppnades af interimsstyrelsens ordförande, direktör S. Edström från Västerås, på hvilkens förslag professor Arrhenius valdes till mötets ordförande. Därpå behandlades de på fördragningslistan upptagna ärendena. Stadgar antogs för stiftelsen, hvilken skall ha till ändamål att arbeta för utvecklandet af förbindelserna mellan Sverige och Amerikas Förenta stater genom att främja utbytet af vetenskapliga, kulturella och praktiska erfarenheter mellan de båda länderna. Styrelsen skall bestå af 39 personer, af hvilka en tredjedel omväljes hvart tredje år.

Till arbetsutskott utsågos inom styrelsen prof. Arrhenius, ordförande, arkitekten N. Söderblom, d:r Lundholm,

Edström, den mångårige styrelseordföranden i Sverige-Amerika Stiftelsen, spelade amerikanska kontakter en stor roll. Han hade själv på 1890-talet arbetat som elektroingenjör i Pittsburgh och det sägs att han i sin roll som vd för och styrelseordförande i ASEA gärna anställde ingenjörer med amerikanska erfarenheter. Edström var dessutom gift med en amerikanska. Praktikplatser inom bankväsendet och andra delar av näringslivet har också varit vanliga.

Den sista kategorien, "honorary fellowships", avser personer som på egen hand fått studie- eller praktikplatser i USA, men där Stiftelsen har assisterat med hjälp till visering genom sin amerikanska samarbetspartner, American-Scandinavian Foundation i New York.

Även om en stadig ström av stipendiater från Stiftelsen har rest ut till USA sedan 1919, är det framför allt under efterkrigstiden som antalet har ökat. Drygt 80 % av hela gruppen kom till USA efter 1946 och mer än hälften av stipendiaterna kommer från tidsperioden efter 1980. Flera förklaringar finns till detta. Dels har antalet svenska studenter och forskare på universitet och högskolor ökat dramatiskt sedan 1960-talet, vilket betyder att det finns många fler möjliga kandidater till stipendierna. Dessutom var det under denna period som den amerikanska akademiska världen växte starkt och USA blev den oomtvistade akademiska supermakten. Det är ju naturligtvis inte bara svenska studenter och forskare som söker sig dit. FN-statistik visar att av alla studenter och forskare som söker sig till lärosäten utanför sina egna länder är USA den klart ledande destinationen. Idag räknar man med att det finns drygt 1,1 miljoner internationella studenter i USA. På andra plats ligger Storbritannien med omkring hälften så många. Det räcker också med att skrapa lite på ytan bland alla amerikanska Nobelpristagare så finner man att många är födda någon annanstans, men har blivit en del av de stora internationella student- och forskarstömmarna till amerikanska universitet.

Personerna i trappan är från vänster: Mrs Agnes Leach, Hjalmar Lundbohm, Henry Goddard Leach, Svante Arrhenius, J. Sigfrid Edström och fru Arrhenius.

Från vilka ämnesområden har Stiftelsens stipendiater kommit? Tekniska, samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga ämnen har dominerat bland Stiftelsens kontantstipendiater. Som har framgått stod tekniska ämnen i fokus redan från början, och det var också den största kategorien fram till 1960. Samhällsvetenskaperna, som t.ex. ekonomi, sociologi, och statsvetenskap, kom på andra plats till 1960-talets slut, då de ökade markant och ersatte teknologin som den största ämneskategorin. På 1970-talet utgjorde de 40 % av alla stipendiater. Under 1900-talets sista decennier växte de naturvetenskapliga och medicinska stipendiaterna snabbt och intog andra plats med en fjärdedel av stipendierna. Speciellt biomedicinska ämnen har varit viktiga här.

Ämnesutvecklingen bland Stiftelsens stipendiater avspeglar både de behov som har funnits i Sverige och de områden som har varit speciellt framträdande vid amerikanska universitet. Som Andreas Melldahl har påpekat kan man se hur Stiftelsen, speciellt under sina första år, agerade utifrån ett svenskt nationellt intresse när det gällde att se till att svenska forskare kunde bli delaktiga av den amerikanska utvecklingen.

USA har ju alltsedan Stiftelsen grundades varit intimt förknippat med teknisk utveckling och innovationer, alltifrån elektrisk- och maskinteknik vid 1900-talets början till dagens high tech-industrier i olika innovationskluster i bl.a. Kalifornien. Sverige-Amerika Stiftelsen har gjort det möjligt för svenska stipendiater att ta del av dessa miljöer. På samma sätt sökte sig med Stiftelsens hjälp många svenska forskare till de amerikanska samhällsvetenskaperna när dessa bröt fram med stor kraft under årtiondena efter andra världskriget. De senaste årtiondenas explosionsartade utveckling i forskningen inom Life Sciences på

ömse sidor av Atlanten kan också avläsas i Stiftelsens stipendielistor.

Humanistiska och konstnärliga ämnen har alltid varit mindre, omkring 10–12 % av alla stipendiater, men ett antal svenska historiker, litteraturvetare och språkforskare har dragit nytta av de amerikanska universitetsmiljöerna på dessa områden. Dessutom har Stiftelsen hjälpt svenska studenter till framstående amerikanska musik-, konst- och teaterutbildningar.

Vilken effekt har dessa stipendier haft? Det finns många vittnesmål från enskilda stipendiater som understryker den stora betydelsen som Amerika-året hade, både vetenskapligt och personligt. En inte ovanlig formulering är att studietiden i USA förändrade stipendiaternas liv. En intressant formulering från en reserapport är att "Amerika förändrar en ..., men på ett så subtilt sätt att det är svårt att beskriva." De personliga effekterna kanske har varit starkast bland de många deltagarna i "undergraduate"-programmet som ju var relativt unga vid sin utresa.

Att få komma till världsledande och resursstarka amerikanska forskningsmiljöer framstår ofta som avgörande för stipendiaternas vidare karriärer. En intervjuundersökning från mitten av 1950-talet med före detta stipendiater visar att en majoritet ansåg att tiden i USA hade gynnat dem både privat och professionellt. Nästan alla beskrev hur de hade fått bredare perspektiv på sig själva och Sverige. Stipendiaterna i tekniska, medicinska och naturvetenskapliga ämnen underströk också starkt att studierna i USA hade gynnat dem i deras yrkesliv. Redan 1924 noterade en stipendiater på Harvard att man hade åstadkommit "storverk" genom att skapa världens största universitetsbibliotek där förhållandena för

forskarna "måste betraktas som idealiska", och många stipendiater vittnar på ett likande sätt om de stora laboratorierna, stimulerande kollegorna och behagliga miljöerna vid de universitet de har vistats vid.

Om man går igenom de olika stipendielistorna finner man ett antal välkända namn från svensk forskning, politik och kulturliv. Bland stipendiaterna återfinns fem Nobelpristagare: Hugo Theorell (medicin, 1955), Hannes Alfvén (fysik, 1970), Kai Siegbahn (fysik, 1981), Sune Bergström (medicin, 1982), Arvid Carlsson (medicin, 2000), samt Bertil Ohlin (Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne, 1977). Andra stipendiater inkluderar Gunnar Heckscher, Herbert Tingsten, Hans Werthén, Ingvar Carlsson, Olof Palme, Lars Thunell, Viking Olov Björk, Sigbrit Franke, Stig Hagström, Boel Flodgren, Lars Löfgren, Per Wästberg, Lars Nittve, Göran Ennerfelt, Anders Flodström och Eric Ericson.

Stipendiaterna har haft många möjligheter att jämföra de amerikanska och svenska samhällena och universiteten med varandra. En tidig stipendiater på Dartmouth College 1921 talar om det lättsamma och otvungna umgängesklimatet. Han skriver om hur lätt det var att "göra bekantskap med amerikanska studenter" och "att inga högtidliga titelbortläggningar behöver lägga hinder i vägen för ett intimare umgänge. Efter några dagar är man John, Jack eller Nils med varandra utan att ens veta varandras efternamn, och till var och en man möter på 'campus' nickar man ett glatt 'Hello'". Detta är ett omdöme som fortfarande står sig.

Ett av de mest framträdande dragen vid ett amerikanskt universitet eller college är det stora utbudet av olika kurser. När studenterna skall registrera sig för den kommande terminen erbjuds

de närmast ett smörgåsbord av en lång rad olika kurser inom de olika ämnena, alltifrån översiktskurser för nybörjare till avancerade och specialinriktade seminarier. Det stora kursutbudet och alla valmöjligheter som det erbjuder är också något som svenska studenter i USA brukar uppfatta som annorlunda, och ofta som något positivt. En stipendiat på MIT vid mitten av 1950-talet, som var där för att studera ångturbinmaskiner för handelsfartyg, skriver med glädje om de många valmöjligheter bland humanistiska kurser som fanns för ingenjörstudenterna, och noterar med stolthet att en av USA:s främsta kännare av Faulkner var knuten till universitetet.

Undervisningen vid amerikanska universitet och colleges framhålls ofta i positiva termer i stipendiaternas rapportering. En tidig ingenjörstipendiat från 1923 skriver att man i USA "försöker lära eleverna tänka självständigt och icke att till varje pris fylla dem med ett bestämt kunskapsmått." De nära och ofta otvungna kontakterna mellan studenter och lärare är något som många svenska stipendiater uppskattar. De amerikanska lärarna "ställer sig gärna till förfogande och man kan säga att miljön är mer 'studentvänlig' än i Sverige", skriver en stipendiat på Stanford. Från MIT noterar en annan att "tonen mellan professorer och studenter är åtskilligt friare än i Sverige" och att man gärna avbryter föreläsaren med ett "Sir, I don't understand a thing of this", något som stipendiaten menade var mycket ovanligt vid en svensk teknisk högskola.

Stiftelsens kansli med inkomna ansökningar år 1959, fr. v. Kid Kihlbom, VD 1966–1973, Anne-Marie Nylander och Adèle Heilborn, VD 1938–1966.

Sverige-Amerika Stiftelsen och dess stipendiater blev också en del av den alltmer ökande betydelse som den amerikanska akademiska världen har i Sverige. Olika svenska universitetsdiscipliner har påverkats av de starka amerikanska kontakterna, naturligtvis inte minst inom de för Stiftelsen så betydelsefulla områdena teknik, medicin och naturvetenskap. En framstående svensk medicinare har lite skämtsamt sagt att det finns tre sorters medicinska forskare i Sverige – de som är i USA, de som just har kommit tillbaka därifrån och de som planerar att åka dit.

Men även inom andra ämnen, som t.ex. samhällsvetenskaperna, har inflytandet varit stort. Torgny Segerstedt, Sveriges förste professor i sociologi, har observerat att USA stod som förebild då den moderna svenska sociologin definierades vid 1940-talets slut, och enligt Sverker Sörlin fanns vissa svenska sociologer som på 1960-talet ”pendlade mellan Uppsala och Stanford och Columbia” och nya amerikanska böcker i ämnet hann knappt lämna tryckpressarna ”förrän de lästes vid Fyrisåns stränder”. Samma sak gäller inom pedagogiken där Torsten Husén har noterat att efter 1945 var en ”pilgrimsresa” till USA en nödvändighet för både forskare och praktiker inom ämnet.

Även om student- och forskarutbyte har varit den centrala delen av Stiftelsens verksamhet har den också spelat en stor roll för de allmänkulturella relationerna mellan Sverige och USA. Redan 1920 insåg Stiftelsens styrelse behovet av mera systematisk information om Sverige i USA. Under första världskriget hade synen på Sverige i USA lidit skada, främst på grund av den svenska neutralitetspolitiken. (Samma sak skulle upprepas knappt trettio år senare, under det andra världskriget). Inom det svenska utrikesdeparte-

mentet ansågs Sveriges ställning i USA vid det första världskrigets slut som ”ytterligt dålig” och ett gemensamt initiativ togs av UD och Sverige-Amerika Stiftelsen för att förbättra den. En pressbyrå, som fick namnet Svensk-amerikanska nyhetsbyrå (American-Swedish News Exchange) etablerades i New York, med styrelse i Stockholm där Stiftelsen ingick tillsammans med UD och Publicistklubben. Efter ett upprop tillskötts medel från svenska banker och industriföretag, och

1921 inleddes verksamheten i New York under publicisten Börje Brilioths ledning. Brilioth fick två långvariga efterträdare, Naboth Hedin (1926–1946) och Allan Kastrup (1946–1964). Då Kastrup pensionerades uppgick American-Swedish News Exchange (ASNE) i Svenska Institutets amerikanska avdelning, Swedish Information Service.

ASNE är ett exempel på vad som idag kallas ”public diplomacy”, d.v.s. de försök som olika länder gör för att förbättra kunskapen om och bilden av sig själva. Man kan notera att kretsen kring Sverige-Amerika Stiftelsen var förutseende och tidigt insåg behovet av den sortens informationsverksamhet som idag är legio i de flesta länder och från 1960-talet. Det var inte heller förrän 1945 som Svenska Institutet etablerades som den svenska statliga informationsbyrå och övertog från 1960-talet det som Sverige-Amerika Stiftelsen börjat 1919. ASNE och därmed indirekt Sverige-Amerika Stiftelsen spelade därför en viktig roll för vad som ofta kallas ”Sverige-bilden”, som t.ex. de positiva omdömena om det moderna Sverige och ”den svenska modellen” som etablerades i USA med början i mitten av 1930-talet. De stadigt ökade strömmarna av stipendiater från Stiftelsen, speciellt efter andra världskriget, är en annan viktig del av hur en medvetenhet om Sverige växte fram i USA.

Sverige-Amerika Stiftelsen har också spelat en viktig roll för att informera svenskar om USA. Den var t.ex. länge en central informationskälla i Sverige för kunskap om det amerikanska universitetssystemet och olika universitet och colleges. Idag är situationen annorlunda, inte minst på grund av tillgången på information på Internet. Stiftelsen har också varit medarrangör för amerikanska utställningar i Sverige, som den

amerikanska konst- och arkitekturutställningen i Stockholm 1930 och utställningen "Amerika bygger" som visades på Nationalmuseum i Stockholm och på Rhössa museet i Göteborg i samband med 25-årsjubileet 1944.

I samband med 25-årsjubileet reflekterade 1944 filosofen Anders Wedberg över Stiftelsens betydelse. Wedberg hade starka band till den anglo-amerikanska filosofin, var i över ett kvarts sekel professor vid Stockholms universitet och blev en av de internationellt kända svenska filosoferna. Han hade 1939–1943 vistats i USA, de tre första åren som Stiftelsens stipendiatar vid Princeton- och Harvarduniversiteten och det sista som lärare vid Cornell University, och var vid 25-årsfirandet alltså ganska nyligen hemkommen från USA.

I sina reflektioner understryker Wedberg noga den betydelse som Stiftelsen hade haft, även om "endast en liten tidningsnotis berättar för den stora allmänheten om Stiftelsens årliga utdelning av stipendier för studieresor till Amerika". Wedberg framhåller stipendiaternas bredd, och hur de hade kommit från alla "de fyra fakulteterna – från naturvetare till teologer" för att dra nytta av de amerikanska universiteten. Han betonar också betydelsen av direkta erfarenheter av det amerikanska samhället och hur "ingenjörer fått arbeta i amerikanska laboratorier och fabriker och affärs- och bankmän har fått förstahandskontakt med Amerikas storföretag och bankhusen vid Wall Street." Dessutom, skriver Wedberg, har "skogsmän och agronomer, arkitekter och museimän, veterinärer och tandläkare, socialvetare och journalister fått göra sig förtrogn med sina amerikanska kollegors arbete." Just det senare menade han vara typiskt för USA, där "samarbetet mellan det teoretiska och praktiska livets män en självklar sak."

Men Stiftelsen var inte bara viktig för kunskapsinhämtande inom olika ämnesområden. Den band Sverige och USA samman på ett viktigt sätt, inte minst vad gällde den moderna samhällsutvecklingen. Den ökade också de bägge ländernas kunskap om varandra.

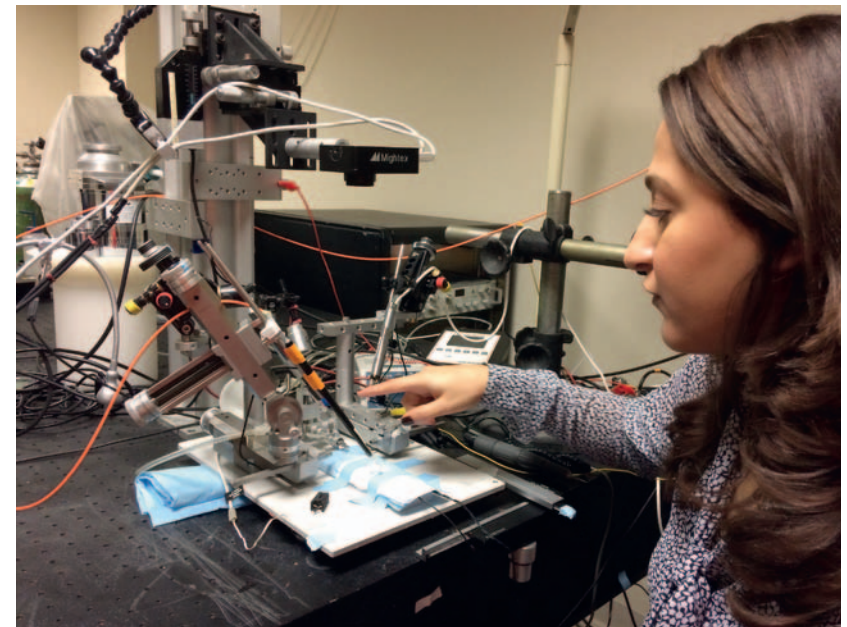
I USA hade Stiftelsens stipendiatar, som kom från en akademisk och vetenskaplig bakgrund, blivit en viktig faktor för att komplettera bilden av Sverige som ett fattigt utvandrarnland, och "en vederläggning av det gamla amerikanska talesättet 'the dumb Swedes' eller 'the squareheads'". För Sverige, menade Wedberg, utgjorde stipendiaterna "en ovärderlig fond av verklig förståelse för Amerika, en förståelse som går djupare än på turistintryck grundade generaliseringar och som vet sin begränsning."

Mycket har förändrats under de 75 år sedan Wedberg gjorde sina reflektioner vid 25-årsjubileet. Kontakterna och resandet mellan Sverige och USA har utvecklats explosionsartat och den amerikanska närvaron i det svenska samhället är mycket påtagligare än på Wedbergs tid. Trots detta är hans omdömen om Sverige-Amerika Stiftelsens speciella roll värda att citera. De möjligheter som Stiftelsen gav till svenska studenter och forskare då är fortfarande lika betydelsefulla idag, även om köns-

fördelningen bland stipendiaterna idag är helt annorlunda än vad Wedbergs maskulint kodade språk från 1944 antyder. Wedbergs observationer om den djupare förståelse för ett annat samhälle som en längre forsknings- eller studievistelse ger är också giltiga idag. I en tid av omedelbara kommunikationer och flöden på sociala medier framstår de möjligheter till reflektion och kritiskt kunskapsinhämtande som Sverige-Amerika Stiftelsen har gjort möjliga i etthundra år som allt viktigare.

Källor

Artikeln bygger på Sverige-Amerika Stiftelsens arkiv (som förvaras i Riksarkivet) och Stiftelsens årliga tryckta verksamhetsberättelser samt på Andreas Melldahl, *Västerled tur och retur. Del 1. Utbildning och ekonomi. En ekonomihistorisk studie* (Uppsala, 2008) och *Amerika bygger* (Stockholm, 1944).

En bild från en stipendiats vardag. Neurologen Sajedeh Eftekhari (post-doc i medicin 2015, UCLA) arbetar med utrustning som hon själv konstruerat.

Donationer till Sverige-Amerika Stiftelsen 2019

16

Donationer till stipendier

Elof Hanssons Stiftelse
Ingegerd och Viking Olov Björks
Stipendiefond
Sten Westerberg
Tetra Laval
Stockholms Grosshandelssocietet
Peter Baldwin & Lisbet Rausing

Verksamhetsbidrag

Elof Hanssons Stiftelse
Alfa Laval
Handelsbanken
Ingegerd & Viking Olov Björks
Stipendiefond
Jeanette & Harald Mix Stiftelse
Peter Baldwin & Lisbet Rausing
Riksbankens Jubileumsfond
Björn Savén
Stena AB
Stockholms Grosshandelssocietet
Tetra Laval
Utbildningsdepartementet
Sten Westerberg

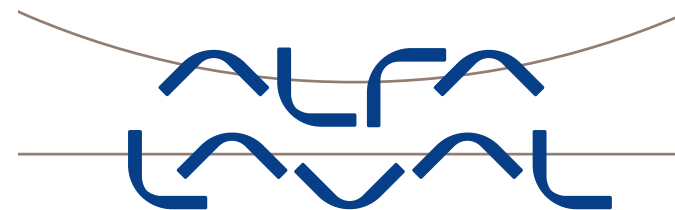
Samtliga medlemmar
i Sverige-Amerika
Stiftelsens styrelse

Jubileumsdonationer

Augustana College
Thanks to Scandinavia

Percy Barnevik
Fredrik Bauer
Kerstin Calissendorff
Håkan Ekström
Catharina Hagerling
Sture Hedlund
Ingrid Kihlander
Anders Ljungh
Harald Mix
Erik Nordling
Annika Skott Romanus
Lena Sommestad
Arvid Ågren
Erik Åsard

Samtliga medlemmar
i Sverige-Amerika
Stiftelsens styrelse

Handelsbanken

Sverige-Amerika Stiftelsen tackar för flera generösa bidrag som mottagits under året från alumner och vänner.

Donationer till Sverige-Amerika Stiftelsen
kan sättas in på Stiftelsens bankgiro 607-9065 eller swish 123 595 2239

Utdrag ur reserapporter 2019

Beatrice Nybert

Masterstudier, juridik, University of California, Berkeley.

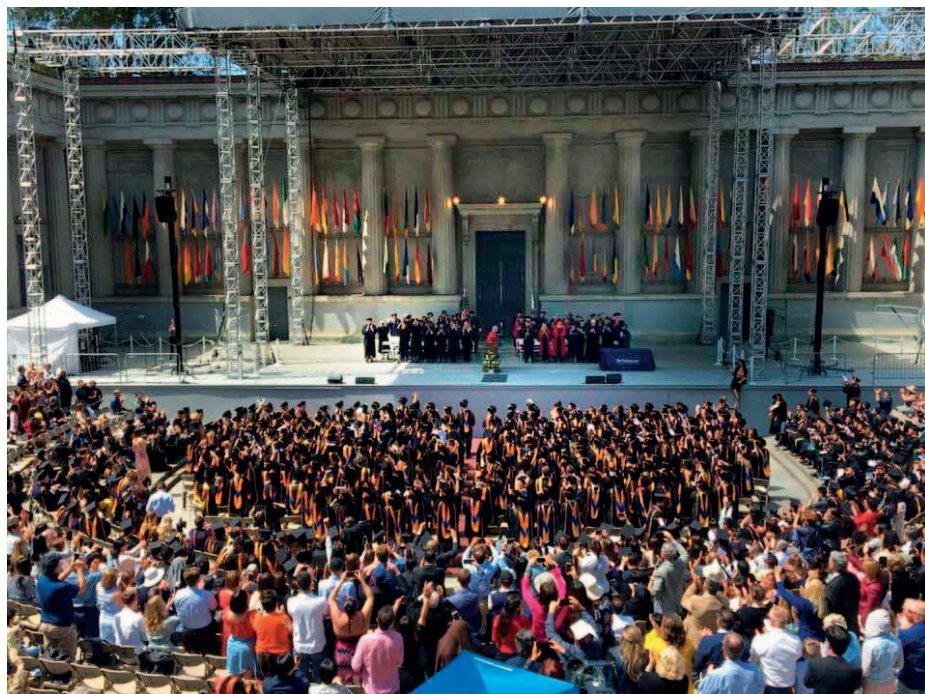
Jag har genomfört masterstudier i juridik med inriktning mot immaterialrätt vid University of California, Berkeley (Boalt Hall Law School), USA, i syfte att få kännedom om det amerikanska rättssystemet samt ytterligare specialisering inom immaterialrätt. Studierna har givit mig behörighet att skriva California Bar Exam och söka auktorisation för att praktisera som advokat i Kalifornien. Året vid Berkeley Law gav mig även en värdefull möjlighet att lära känna andra juris-

ter från olika länder och de utgör idag en viktig del av mitt professionella nätverk ...

I dagens digitaliserade samhälle behöver unga jurister inte bara utveckla en god förståelse av hur lagen ska tillämpas utan även hur den kan appliceras inom branscher som präglas av att de transformeras av teknikutveckling och digitalisering. Berkeley Law är ett nav för forskning och undervisning inom immaterialrätt och juridiska frågeställningar kring nya innovationer (t.ex. artificiell intelligens, bioteknik, kommunikationsteknologi), och jag skulle starkt rekommendera till andra unga jurister som vill fördjupa sig inom förhållandet mellan juridik och ny teknik att studera vid universitetet.

17

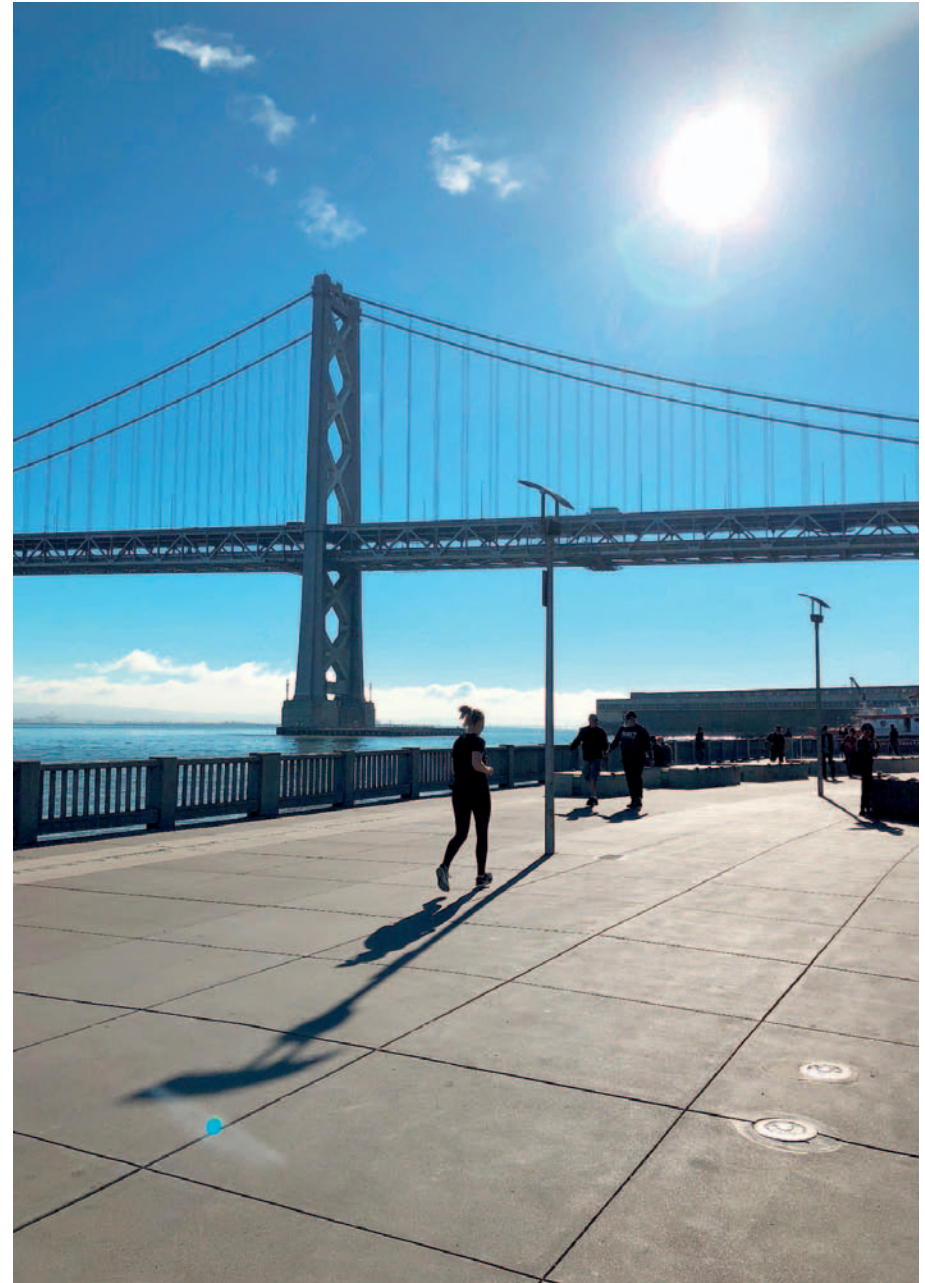
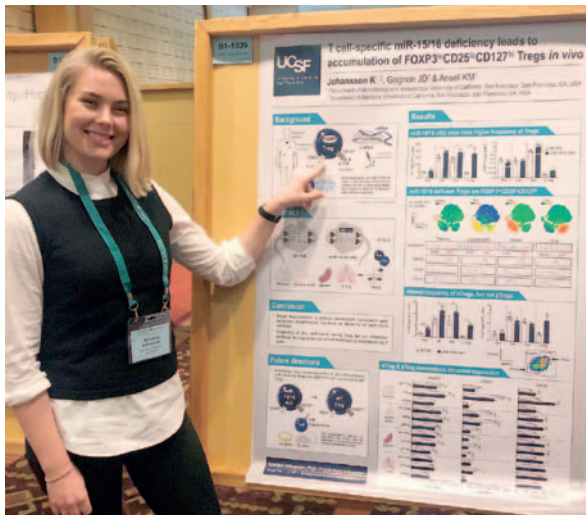

Kristina Johansson

Postdoktorala studier, medicin, University of California, San Francisco.

Mitt forskningsprojekt handlar om en specifik typ av immuncell som kallas "T-cell" och är mycket viktigt för att skydda oss mot olika typer av infektioner. Hos de flesta individer med astma har dock T-cellerna förändrats och de reagerar felaktigt mot ofarliga allergener, som till exempel pollen eller kvalster. T-cellerna i luftvägarna hos individer med astma skickar ut inflammatoriska signaler som kan kulminera i okontrollerad kronisk inflammation med svåra andningsbesvär. Hur T-celler lyckas upprätthålla tolerans mot allergener i friska luftvägar, men inte astmatiska luftvägar, är fortfarande oklart. ...

Upplevelsen av min forskningsvistelse på UCSF har mycket positiv. Forskningen är i världsklass och det finns otroligt stora möjligheter att utvecklas som forskare genom en mängd workshops inom specifika immunologiska tekniker, programmering, ledarskap och många andra områden. En viktig komponent som postdok-forskare är att man går på seminarier, journal clubs och fokusgrupper för att fortsätta utbildas och "hänger med" i utvecklingen av forskningsfältet. UCSF erbjuder otroligt många olika typer av seminarier och dessutom finns det många specialiserade Core-verksamheter som kan hjälpa till med tekniska utmaningar. Jag skulle varmt rekommendera personer som vill utvecklas inom immunologi och medicinsk forskning att söka till UCSF.

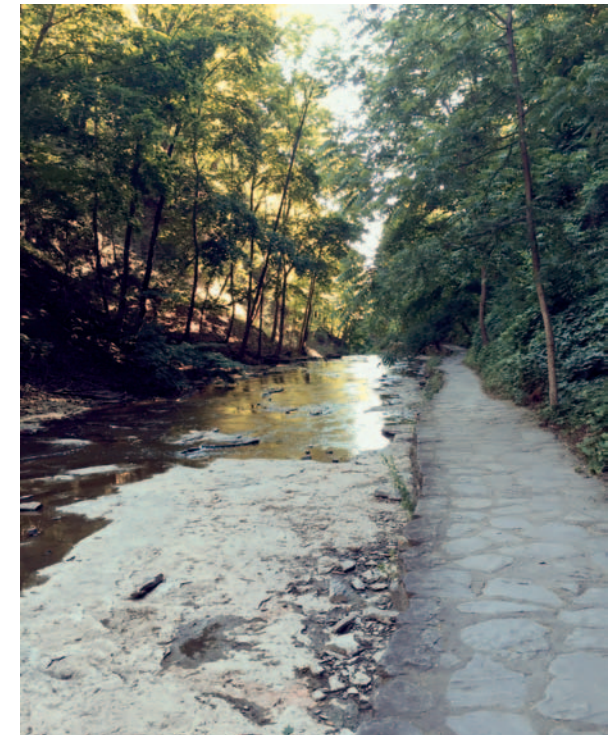
Arvid Ågren

Postdoktorala studier, biologi, Cornell University.

Cornell erbjöd mig en enastående stimulerande forskningsmiljö. Under min tid lärde jag mig mycket, utvecklades både som forskare och lärare och knöt nära kontakter med forskarkollegor som jag fortfarande har glädje av. I samarbete med doktoranderna har forskningsresultaten presenterats i närmare tio konferenspublikationer och förhoppningsvis och troligtvis kommer även en eller ett par artiklar bli publicerade i tidskrifter. ...

Läsåret 2017-2018 var för mig ett hektiskt och stimulerande år. Min forskning fokuserar på evolutionär genetik, hur vi kan studera evolution och naturlig selektion på gennivå. Planen var att använda bananflugan *Drosophila melanogaster* för att studera evolutionen av vad gene-

tiker kallar moderns förbannelse (the Mother's Curse). Denna förbannelse uppstår eftersom att alla gener inte ärvs på samma sätt. Både människor och bananflugor har DNA på två ställen i våra celler: i cellkärnan och i mitokondrierna. I cellkärnan, där den absoluta majoriteten av vårt DNA befinner sig, kommer hälften från mamma och hälften från pappa. I mitokondrien, å andra sidan, kommer allting från mamma. Med andra ord, mitokondrie-DNA ärvs endast på modernet. Det betyder att när det avgörs om en mutation i mitokondrie-DNA kommer att gynnas av naturliga selektionen, är mutationens påverkan på honor viktigare än påverkan på hanar, eftersom hanar aldrig för mitokondrie-DNA vidare. Detta i sin tur innebär att mammor kan föra vidare mutationer som är gynnsamma i hennes döttrar, men skadliga i hennes söner. Detta är moderns förbannelse.

Under Stiftelsens 100:e år

- Delades totalt 27 stipendier ut för högre utbildning och forskning i USA och Kanada till ett sammanlagt värde av c:a 7 MSEK inklusive skolvavgifter som nedan.
- Fick två studenter stipendier till Augustana College och en student fick stipendium till The Lawrenceville School.

Jubileumsåret 2019

Jubileumsåret inleddes redan hösten 2018 med en mottagning på Amerikanska residenset i Stockholm och utgivning av boken *Sverige-Amerika Stiftelsen 100 år*. I januari 2019 hölls en särskild visning av Nationalmu-

Anders Zorn: *Gustav V, 1909, Nationalmuseum, Stockholm*. Foto: Wikiart.org.

John Singer Sargent: *Ena and Betty, Daughters of Mr and Mrs Asher Wertheimer, 1901, Nationalmuseum, Stockholm*. Foto: Commons wikimedia.org.

seums utställning av John Singer Sargent och om dennes relation till Anders Zorn, Stiftelsens förste donator.

Den 14 januari 2019 skildrades Stiftelsen i Dagens industri. Den

29 januari gavs en mottagning med Sveriges generalkonsulat i New York, på svenska residenset. Kvällen inleddes av generalkonsul Annika Rembe följt av Stiftelsens VD Anna Rosvall Stuart, och bjöd

på tal av stipendiater vid Columbia University. I mars månad gav kungen företräde för verkställande direktör Anna Rosvall Stuart och styrelseledamot Olle Wästberg.

Lizette Gradén talade på Amerikanska residenset i Stockholm. Foto: US Embassy Sweden.

Sveriges generalkonsul i New York, Annika Rembe. Foto: Karna Holmgren.

Mottagning på svenska residenset i New York

Stipendiaterna Sofia Helander och Karl Ekeman talade. Foto: Karna Holmgren.

Mikael Södersten, VD Anna Rosvall Stuart och Jonas Barre. Foto: Karna Holmgren.

Evan Fein, Lena Kaplan och David Dangoor. Foto: Karna Holmgren.

Mingel på svenska residenset i New York. Foto: Karna Holmgren.

Galamiddag och årsmöte med stipendieutdelning och jubileumsforum

Firandet kulminerade den 10 och 11 april 2019 med en galamiddag samt ett Jubileumsforum med årsmöte och stipendieutdelning på Grand Hôtel i Stockholm, där Stiftelsen bildades 1919.

*Prins Carl Philip och Prinsessan Sofia, avgående ordförande Mariana Burenstam Linder och förste vice ordförande Magnus Sjöqvist.
Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.*

*Honorär generalkonsul Barbro Osher, ambassadör Lisa Emelia Svensson, författare Henrik Berggren och professor Dag Blanck i panelsamtal.
Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.*

Galamiddagens gäster lyssnar till tal av Larry Leksell, stipendiat 1978 för studier vid Harvard. Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.

Jubileumsfinalen ägde rum den 25 och 26 september i samarrangemang med Amerikanska ambassaden på Emigranternas Hus i Göteborg. Ambassadör Lisa Emelia Svensson, stipendiat 2007 för studier vid John Hopkins University, talade. Stiftelsen var även representerad på bokmässan i Göteborg, med boken Sverige-Amerika Stiftelsen 100 år. Den 7 november ackrediterades USA:s Ambassadör Kenneth A. Howery av H.M. Konung Carl den XVI Gustaf, Sverige-Amerika Stiftelsens beskyddare, varefter Ambassadör Howery höll en mottagning på Amerikanska residenset.

*Styrelseledamot Henrik Ekelund med hustru Anine, stipendiekommitteledamot Bo Dimert med maka Ann-Charlotte.
Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.*

Gloria Ray Karlmark med son Mats Anders Karlmark. Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.

*Talare var Barbro Osher, honorär generalkonsul i San Francisco.
Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.*

*Pianisten Roland Pöntinen, stipendiat 1984 för studier vid Banff, avslutade eftermiddagen.
Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.*

Stipendieprogrammet

Utllysningen av 2020/2021 års stipendier för studier på magister- och forskarnivå vid universitet i USA och Kanada resulterade i 71 ansökningar, varav 69 var behöriga att söka och av dem rankades 68 ansökanden av sakkunniga. De inkomna stipendieansökningarna har bedömts av 23 ämnessakkunniga vid svenska universitet och högskolor. Stiftelsens stipendiekommitté under ordförande professor Anders Flodström gjorde det slutliga urvalet varefter styrelsen fastställde stipendiatlistan för läsåret 2020/2021.

Stipendiekommittén utsåg för läsåret 2019/20 totalt 27 stipendiater, 12 kvinnor och 15 män. Av dem är det två stipendiater som ska studera i Kanada. Medel till stipendier för läsåret 2019/20 erhöles från:

- Sverige-Amerika Stiftelsens donationsstiftelser SEK 1 979 000
- Donationer från svenska företag och organisationer SEK 2 725 000
- Borgrättsfonderna SEK 1 200 000
- Thanks To Scandinavia USD 40 000
- samt donerade skolavgifter SEK ≈ 1 365 000 (tuition waivers)

Efter avslutade studier eller forskning ska rese-rapport lämnas. Under året har nio rapporter från tidigare stipendiater lämnats in. Rapporterna är skrivna både ur formell och personlig synvinkel och de uttrycker mycket tacksamhet. Tillgång till världsledande auktoriteter från olika fakulteter liksom unik och dyrbar utrustning, skapandet av viktiga vetenskapliga nätverk inom den akademiska världen och, inte minst, upplevelsen av den nordamerikanska världen som även utanför akademien gör intryck för livet. Läs utdrag från reserapporter här i verksamhetsberättelsen.

*F.d. ordförande Håkan Mogren, tillträdande ordförande Christian Salamon och pianist Roland Pöntinen.
Foto: Mattias Schulstad.*

Andra program

Stiftelsen nominerade 2019 en svensk gymnasist till Lawrenceville-stipendiet, som är ett stipendium på high school-nivå. Antalet sökande var 9. Studierna skall bedrivas vid internatskolan The Lawrenceville School i New Jersey. Stipendiet täcker skolavgifter, kost- och logi samt skolböcker. Två stipendier delades ut till Augustana College för undergraduate studies. Totalt nio ansökningar sändes till Stiftelsen. Stipendium från Nils Björkmans minnesfond delas ut varje år. Stipendium utdelades till en student från Halmstad. Inom ramen för Stiftelsen 1976 års fond för personutbyte mellan Sverige och Förenta Staterna besöktes Sverige av två amerikaner, och två svenskar besökte USA.

Styrelse, fullmäktige, revisorer och kansli

Styrelsen bestod av tio medlemmar år 2019 fram till årsmötet då ytterligare en styrelsemedlem

*Kanadas ambassadör Heather Grant.
Foto: Angelica Lindqvist-McGowan.*

invaldes, Jenny Mc Donald Jonsson, Vice President, Strategic Development på ByggVesta AB. Jenny är uppvuxen i Seattle och numera bosatt i Stockholm. Till ny ordförande för styrelsen valdes styrelsemedlem Christian Salamon, som efterträder Mariana Burenstam Linder. Styrelsen hade sju protokollförda sammanträden under året. Under årets första del hölls månadsvisa möten med delar ur styrelsen avseende arbetet med hundraårsju-

*Pianisten Roland Pöntinen spelade musik av Björkander, Chaplin, Gershwin, Joplin, Seymer och Stenhammar.
Foto: Mattias Schulstad.*

bileet. Några styrelsemedlemmar har varit aktiva i utskottsarbete för jubileet tillsammans med VD. En fundraiser har sonderat möjligheterna till nya stipendiedonatorer.

För 13 av fullmäktiges 39 ledamöter utgick mandatperioden år 2019 och samtliga återvaldes. Auktoriserad revisor är Peter Nilsson, PWC. Nyvald revisorssuppleant är auktoriserad revisor Elin Götling Christiansson, PWC. Ordinarie internrevisor Advokat Peter Danowsky kvarstår liksom revisorssuppleant professor Kenth Skogsvik. Anna Rosvall Stuart är Stiftelsens VD, och hon har arbetat tillsammans med Mattias Schulstad på kansliet.

Ekonomi

Föreningen Sverige-Amerika Stiftelsen förvaltar fjorton anknutna donationsstiftelser. Varje stiftelse avger en egen årsredovisning. Familjen Mix Entreprenörsstiftelse har egen årsredovisning och placeringspolicy. Sverige-Amerika Stiftelsen bedrivs med begränsade ekonomiska resurser. Styrelse- och fullmäktige fullgör sina uppdrag helt utan ersättning. Detsamma gäller ledamöterna i Stiftelsens stipendiekommitté liksom det stora antalet sakkunniga som granskar stipendieansökningarna. Stiftelsen är beroende av donationer och bidrag från företag, organisationer och privatpersoner. Stiftelsens

styrelseledamöter har beslutat att själva alla vara givare till Stiftelsens verksamhet, och de ger på minst ett sätt, kontantbidrag eller in-kind.

Enligt regeringsbeslut gavs anslag till Sverige-Amerika Stiftelsen från Utbildningsdepartementet som verksamhetsstöd 2019. Tack vare detta går anslag från givare odelat till stipendieverksamheten.

Under året kunde Stiftelsen dela ut stipendier till ett sammanlagt värde av c:a 7 MSEK till 27 svenska studenter och forskare för högre studier i USA och Kanada (samt några yngre stipendiater med stipendium för skolvärd).

Av dessa medel donerade svenska företag, stiftelser och privatpersoner c:a 3,7 MSEK till stipendier. Stipendiedonatorer ombeds att ge ett verksamhetsbidrag på 10 procent av stipendiebeloppet för stipendie-administrationen.

Bidrag till Sverige-Amerika Stiftelsens verksamhet uppgick till c:a 1,6 MSEK och jubileumsgåvor ca 600 000kr.

Stiftelsens totala tillgångar vid 2019 års slut uppgick till c:a 139 MSEK, en uppgång med 27,2 % (att jämföra med c:a 110 MSEK år 2018 och c:a 116,5 MSEK år 2017). Placeringskommittén har sammanträtt kvartalsvis. Familjen Mix Entreprenörsstiftelse ingår inte in i samförvaltningen.

För enskilda medlemmar har årsavgiften under 2019 varit 150 kr. Avgiften för ständigt medlemskap har varit 2 250 kr. Ett varmt tack till alla företag, stiftelser, organisationer och privatpersoner som genom stipendiedonationer, verksamhetsbidrag eller annan hjälp har gjort Sverige-Amerika Stiftelsens arbete möjligt under året, och ett särskilt tack för gåvor med anledning av hundraårsjubileet.

Elever från Adolf Fredriks musikklasser sjöng.

Sverige-Amerika Stiftelsen (Föreningen)

RESULTATRÄKNING SEK	2019-01-01 2019-12-31	2018-01-01 2018-12-31
Föreningens intäkter		
Medlemsavgifter	49 400	55 750
Insamlade medel för stipendier, gåvor	1 892 019	2 107 175
Bidrag	1 397 247	1 286 284
Övriga rörelseintäkter	253 350	249 200
Summa föreningens intäkter	3 592 016	3 698 409
Föreningens kostnader		
Utbetalade stipendier	-1 225 000	-1 897 025
Övriga externa kostnader	-1 110 837	-955 618
Personalkostnader	-1 422 499	-1 417 248
Summa föreningens kostnader	-3 758 336	-4 269 891
Rörelseresultat	-166 320	-571 482
Finansiella poster		
Resultat från övriga finansiella anläggningstillgångar	448 268	2 330 638
Räntekostnader och liknande resultatposter	-	-134
Summa finansiella poster	448 268	2 330 504
Resultat efter finansiella poster	281 948	1 759 022
Årets resultat	281 948	1 759 022

Sverige-Amerika Stiftelsen (Föreningen)

BALANSRÄKNING SEK	2019-01-01 2019-12-31	2018-01-01 2018-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>		
Andra långfristiga värdepappersinnehav	10 577 723	12 468 729
<i>Summa finansiella anläggningstillgångar</i>	<i>10 577 723</i>	<i>12 468 729</i>
Summa anläggningstillgångar	10 577 723	12 468 729
Omsättningstillgångar		
<i>Kortfristiga fordringar</i>		
Övriga fordringar	62 883	52 444
Förutbetalda kostn o upplupna intäkter	187 618	217 855
<i>Summa kortfristiga fordringar</i>	<i>250 501</i>	<i>270 299</i>
<i>Kassa och bank</i>		
Kassa och bank	3 556 922	977 164
<i>Summa kassa och bank</i>	<i>3 556 922</i>	<i>977 164</i>
Summa omsättningstillgångar	3 807 423	1 247 463
Summa tillgångar	14 385 145	13 716 191
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
<i>Eget kapital vid räkenskapsårets början</i>	<i>12 658 461</i>	<i>10 899 439</i>
Årets resultat	281 948	1 759 022
Eget kapital vid räkenskapsårets slut	12 940 409	12 658 461
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	34 306	47 209
Skatteskuld	26 932	25 169
Övriga skulder	67 941	19 758
Upplupna kostn o förutbetalda intäkter	1 315 557	965 594
Summa kortfristiga skulder	1 444 736	1 057 730
Summa eget kapital och skulder	14 385 145	13 716 191

Sverige-Amerika Stiftelsen (Föreningen)

SEK	2019	2018
Utdelade stipendier	1 225 000	1 897 025
Redovisat eget kapital	12 940 409	12 658 461
Marknadsvärde	21 110 556	16 893 048
Finansiella intäkter*	448 268	2 330 504

Sverige-Amerika Stiftelsen (Donationsstiftelsen)

2019	SEK		
	Utdelade stipendier	Redovisat eget kapital	Marknadsvärde
Stiftelsen Anders Zorns stip.fond	195 000	6 208 987	11 423 553
Stiftelsen Aseas stip.fond	120 000	3 682 871	6 765 175
Stiftelsen Kooperativa Förbundets stip.fond	114 000	3 429 825	6 299 964
Stiftelsen J Sigfrid Edströms stip.fond	95 000	3 101 349	5 693 402
Stiftelsen J P Seeburgs stip.fond	85 000	2 658 479	4 883 090
Stiftelsen Fritz O Fernströms stip.fond	90 000	2 776 970	5 099 756
Stiftelsen Hans Werthéns stip.fond	50 000	1 540 407	2 827 237
Stiftelsen Bergsing. A Ax:son Johnsons stip.fond	115 000	2 653 466	4 873 399
Stiftelsen Ernst O Eks fond	780 000	18 252 665	33 293 070
Stiftelsen Roland Nilssons stip.fond	70 000	9 862 189	17 747 657
Stiftelsen Prins Bertils 80-årsfond	50 000	3 626 636	6 664 385
Nils Björkmans minnesfond	2 500	171 482	314 760
Stiftelsen Ingemar Dörfer stip.fond	35 000	2 750 991	5 049 392
Stiftelsen 1976 års fond för personutbyte mellan Sverige och Förenade Staterna	100 000	4 408 569	8 113 318
	1 901 500	65 124 887	119 048 159
Familjen Mix Entreprenörsstiftelse	423300	8 598 923**	11 516 786

Finansiella intäkter: 1 353 757

Stiftelsen Prins Bertils 80-årsfond skall enligt stadgarna stödja och främja Sverige-Amerika Stiftelsens långsiktiga arbete. Avkastningen skall användas som ett ekonomiskt stöd till verksamheten.

* Inklusive realisationsresultat.

** Eget kapital till verkligt värde uppgår till SEK 11 516 786.

Sverige-Amerika Stiftelsen (Donationsstiftelsen)

2018	SEK		
	Utdelade stipendier	Redovisat eget kapital	Marknadsvärde
Stiftelsen Anders Zorns stip.fond	175 000	6 335 465	8 942 289
Stiftelsen Aseas stip.fond	110 000	3 761 277	5 300 721
Stiftelsen Kooperativa Förbundets stip.fond	100 000	3 505 149	4 938 628
Stiftelsen J Sigfrid Edströms stip.fond	95 000	3 161 497	4 456 086
Stiftelsen J P Seeburgs stip.fond	80 000	2 713 681	3 824 750
Stiftelsen Fritz O Fernströms stip.fond	80 000	2 835 822	3 995 925
Stiftelsen Hans Werthéns stip.fond	45 000	1 573 508	2 216 200
Stiftelsen Bergsing. A Ax:son Johnsons stip.fond	80 000	2 738 733	3 847 465
Stiftelsen Ernst O Eks fond	460 000	18 426 600	25 938 538
Stiftelsen Roland Nilssons stip.fond	170 000	9 734 533	13 672 926
Stiftelsen Prins Bertils 80-årsfond	39 000	3 655 596	5 152 847
Nils Björkmans minnesfond	1 500	172 952	243 572
Stiftelsen Ingemar Dörfer stip.fond	40 000	2 768 830	3 901 600
Stiftelsen 1976 års fond för personutbyte mellan Sverige och Förenade Staterna	70 000	4 484 004	6 309 447
	1 545 500	65 867 646	92 740 992
Familjen Mix Entreprenörsstiftelse	269 750	9 021 810*	10 349 343

Finansiella intäkter: 1 459 119

Stiftelsen Prins Bertils 80-årsfond skall enligt stadgarna stödja och främja Sverige-Amerika Stiftelsens långsiktiga arbete. Avkastningen skall användas som ett ekonomiskt stöd till verksamheten.

Revisionsberättelse

Till årsmötet i Sverige-Amerika
Stiftelsen, org.nr 802006-3676

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sverige-Amerika Stiftelsen för år 2019.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den förtroendevalde revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den

ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare

fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon

väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalda revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Sverige-Amerika Stiftelsen för år 2019.

Vi tillstyrker att årsmötet beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorernas ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorsred i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har

inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en

Mattias Schulstad framträdde på Amerikanska residenset.

VD Anna Rosvall Stuart på Bokmässan i Göteborg.

revision som utförs enligt god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionsred i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens

situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 18 mars 2020

Peter Danowsky
Förtroendevald
revisor

Peter Nilsson
Auktoriserad
revisor

Ovan revisionsberättelse är en avskrift av revisionsberättelsen för den formella årsredovisningen för Sverige-Amerika Stiftelsen, 802006-3676. Den fullständiga formella årsredovisningen inklusive revisionsberättelse kan rekvideras från Sverige-Amerika Stiftelsen. Därutöver finns separata årsredovisningar och revisionsberättelser för respektive stiftelse.

THE SWEDEN-AMERICA FOUNDATION

SVERIGE-AMERIKA STIFTELSEN

Annual Report 2019

C E N T E N N I A L Y E A R

Founded in 1919

Reception at the Swedish residence in New York City, on 600 Park Avenue.

THE SWEDEN-AMERICA FOUNDATION

Visits by appointment only: Grev Turegatan 14

Mailing address: P.O. Box 5280, SE-102 46 Stockholm

E-mail: info@sweamfo.se · *Telephone:* +46-8-611 46 11 · *Website:* www.sweamfo.se

Production: Ateljé Hunting Flower AB, Stockholm 2020 · Sverige-Amerika Stiftelsen

The Sweden-America Foundation

31

The Sweden-America Foundation is a non-profit organization that makes academic studies and research in the United States and Canada possible for gifted Swedish students through fellowships and other forms of assistance.

These students return to Sweden with knowledge, contacts, ideas, and experiences of great importance for Swedish research, business and society at large.

The Sweden-America Foundation's range of activities include:

- The Fellowship Program – presenting fellowships for research and graduate level education in the United States and Canada.
- Providing information about higher education in the United States and Canada.

Nobel Prize laureates among The Sweden-America Foundation alumni

Hugo Theorell, Medicine 1955

Hannes Alfvén, Physics 1970

Bertil Ohlin, The Sveriges Riksbank Prize in
Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel 1977

Kai Siegbahn, Physics 1981

Sune Bergström, Medicine 1982

Arvid Carlsson, Medicine 2000

Nobel Prize Medal image used with kind permission:

© ® The Nobel Foundation.

Organization

Patron

H.M. King Carl XVI Gustaf

Board of Directors

The 2019 Board of Directors:

Mariana Burenstam Linder

Chair (stepped down April 2019)

Christian Salamon

Chair (assumed office April 2019)

Magnus Sjöqvist

First Deputy Chair

Harald Mix

Second Deputy Chair

Katarina Bonde

Henrik Ekelund

Anders Flodström

Reinhold Geijer

Lage Jonason

Jenny Jonsson

Olle Wästberg

Board of Trustees

Elected until 2020

Pär Arvidsson

Britt-Marie Bertilsson

Dag Blanck

Karin Forseke

Sven Hindrikes

Sture Lindmark

Anders Ljungh

Ingegerd Palmér

Annika Rembe

Magnus Sjöqvist

Beate Sydhoff

Hans T:son Söderström

(vacancy)

Elected until 2021

Martin Börresen

Boel Flodgren

Lars Gårdö

Birgitta Johansson-Hedberg

Christina Lampe-Önnerud

Svante Lindqvist

Kenneth Macartney

Kay W Olson

Lisbet Rausing

Björn Savén

Elisabeth Tarras-Wahlberg

Lars Thunell

Udo Zander

Elected until 2022

Viveca Ax:son Johnson

Bengt Braun

Mariana Burenstam Linder

Claes Dahlbäck

Gustaf Douglas

Göran Ennerfelt

Lars Idermark

Sverker Johansson

Fredrik Lundberg

Rolf Lundén

Anders H Pers

Sten Westerberg

Olle Wästberg

Research, Doctoral and Graduate Fellowship Committee

Anders Flodström

Chair

Bo Dimert

Erling Norrby

Daniel Tarschys

Anna Rosvall Stuart

The Lawrenceville Committee

Frances Broman

Patrik Engellau

Anna Rosvall Stuart

The Augustana Committee

Dag Blanck

Helena Törnkvist

Anna Rosvall Stuart

Staff

Anna Rosvall Stuart

Executive Director

Mattias Schulstad

Revision

Peter Nilsson

Auditor, PWC

Peter Danowsky

Auditor, Danowsky & Partners

Elin Götling Christiansson

Deputy Auditor, PWC

Kenth Skogsvik,

Deputy Auditor, Stockholm School of Economics

Origin, Mission and Operations

The Sweden-America Foundation is a non-profit organization established in 1919 on the initiative of Swedish leaders of science, religion, business, politics, and the arts. Among the founders and founding Members of the Board were scientists and Nobel laureates Svante Arrhenius and Theodor Svedberg; Archbishop and Nobel laureate Nathan Söderblom; banker and industrialist Jacob Wallenberg; industrialist and businessman Axel Ax:son Johnson; Prime Minister Hjalmar Branting; author Selma Lagerlöf; and painter Anders Zorn.

According to the Foundation's statutes, the objectives are to "work for the development of a relationship between Sweden, on the one hand, and the United States of America and Canada on the other, by promoting the exchange of scientific, cultural and practical experiences between the countries and in particular through presenting fellowships to young men and women for research, post graduate and graduate level studies in the USA and Canada."

The Sweden-America Foundation administers fifteen permanent funds. The returns from fourteen of the funds are used to finance fellowships. These funds are:

Anders Zorn's Fellowship Fund
Asea's Fellowship Fund
Kooperativa Förbundet's Fellowship Fund
J Sigfrid Edström's Fellowship Fund
J P Seeburg's Fellowship Fund
Fritz O Fernström's Fellowship Fund
Hans Werthén's Fellowship Fund
Axel Ax:son Johnson's Fellowship Fund

Ernst O Ek's Fund
Roland Nilsson's Fellowship Fund
Nils Björkman's Memorial Fund
Prince Bertil's Fund*
Ingemar Dörfer's Fellowship Fund for studies at Harvard University
The Bicentennial Swedish-American Exchange Fund
The Mix Family Entrepreneur Foundation

The Sweden-America Foundation is dependent upon donations from Swedish companies, organizations and private individuals. The range of activities include:

The Fellowship Program

Fellowships are awarded for research, post graduate and graduate level education in the United States and Canada, with funding from the fellowship funds, partners, companies, organizations and private individuals.

The Sweden-America Foundation has Swedish and American partner institutions with which it collaborates within the Fellowship program. These are:

- The Borgrätts Fund, which is administered by The Marshall of the Realm, at the Royal Court in Stockholm. Each year The Sweden-America Foundation nominates candidates for fellowships announced by this fund.
- Thanks To Scandinavia (New York). Each year Thanks To Scandinavia offers fellowships to

* Prince Bertil's Fund is to be used to support and promote the Sweden-America Foundation's long-term operation. The returns should be used as a financial support for its activities.

the Scandinavian countries in gratitude for their efforts to save Jews during World War II. The Sweden-America Foundation annually nominates candidates for two fellowships.

Other Programs

The Sweden-America Foundation administers one high school scholarship for studies at The Lawrenceville School and scholarships to Augustana College in Illinois. Corresponding organizations in the Nordic countries are Danmark-Amerika Fondet (dormant), Finland-Amerika Föreningarnas Förbund, Island-Amerika Förbundet samt Norge-Amerika Foreningen.

Fellowship Donations and Financial Contributions

Fellowship Donations

Elof Hansson Foundation
Ingegerd & Viking Olov Björk Fellowship Trust
Peter Baldwin & Lisbet Rausing
Stockholms Grosshandelssocietet
Tetra Laval
Sten Westerberg

Financial Contributions

Elof Hanssons Foundation
Alfa Laval
Ingegerd & Viking Olov Björk Fellowship Trust
Peter Baldwin & Lisbet Rausing
Handelsbanken
Jeanette & Harald Mix Charitable Trust
The Tercentenary Foundation

Björn Savén
 Stena AB
 Stockholms Grosshandelssocietet
 Tetra Laval
 The Ministry of Education and Research
 Sten Westerberg
 All members of the board of directors

Centennial Contributions

Augustana College	Ingrid Kihlander
Thanks to Scandinavia	Anders Ljungh
Percy Barnevik	Harald Mix
Fredrik Bauer	Erik Nordling
Kerstin Calissendorff	Annika Skott Romanus
Håkan Ekström	Lena Sommestad
Catharina Hagerling	Arvid Ågren
Sture Hedlund	Erik Åsard

All members of the board of directors

The Annual Report for 2019 Presented by the Board of Directors and the Executive Director

During the 100th year of the Foundation, were:

- A total of 27 fellowships with a value of approximately 7 MSEK awarded for higher education and research in the United States and Canada.
- Two students awarded scholarships to Augustana College, and one student to The Lawrenceville School.

Events During the Year

Never before has the Foundation celebrated as much as in 2019. The Centennial Celebrations began already in the fall of 2018 with a reception at the American Ambassador's Residence in Stockholm and publication of the book *Sverige-Amerika Stiftelsen 100 år (Sweden-America Foundation 100 Years)*. In January 2019, an exclusive guided tour was arranged for alumni and friends at the National Museum's exhibition of John Singer Sargent and of his relationship with Anders Zorn, the Foundation's first donor.

On January 29, a reception was held with the Swedish Consulate General in New York, at the Swedish residence. The evening was started by Consul General Annika Rembe, followed by Foundation executive director Anna Rosvall Stuart, and speeches from two research fellows at Columbia University. Also in January, the Foundation was portrayed in business daily *Dagens industri*.

In March, H.M. King Carl the XVI Gustaf, Patron of the Sweden-America Foundation, held an audience for Executive Director Anna Rosvall Stuart and Board member Olle Wästberg.

On November 7, US Ambassador Kenneth A. Hower was accredited by H.M. King Carl the XVI Gustaf, Sweden-America Protector of the Foundation, after which Ambassador Hower held a reception at the American residence.

Gala Dinner and Annual Meeting with Fellowship Awards and Centennial Forum

The Centennial Celebrations culminated on April 10 and April 11, 2019 with a gala dinner as well as a Centennial Forum with the annual meeting and

fellowship awards at Stockholm's Grand Hôtel, where the Foundation once was formed in 1919.

The anniversary finale took place on September 25–26 in collaboration with the US Embassy at the Emigrants' House in Gothenburg. Ambassador Lisa Emelia Svensson, 2007 Fellow for Studies at Johns Hopkins University, addressed the audience.

The Foundation was also represented at the Gothenburg Book Fair, with the book *Sverige-Amerika Stiftelsen 100 år (Sweden-America Foundation 100 Years)*.

The Fellowship Program

The announcement for the 2020/2021 year fellowships for studies at the master's and doctoral level at universities in the US and Canada resulted in 71 applications, of which 69 were eligible and of which 68 were ranked by experts. The scholarship applications were assessed by 23 field experts from Swedish universities. The foundation's scholarship committee under the chairmanship of Professor Anders Flodström made the final selection, after which the board approved the list of fellow for the academic year 2020/2021.

The fellowship committee appointed a total of 27 fellows – 13 women and 14 men – for the academic year 2019/20. Of these, three fellows will study in Canada.

Fellowship funds were obtained from:

The Sweden-America Foundation Fellowship Fund	SEK 1,979,000
Donations from Swedish businesses and organizations	SEK 2,725,000
The Borgrätts Funds	SEK 1,200,000

Thanks To Scandinavia USD 40,000
Tuition waivers ≈ SEK 1,365,000

Upon the fellows' completion of research or study, travel reports are submitted. During the year, six reports from former fellows were received. The reports are written both from a formal and personal point of view, and express much gratitude. Access to leading authorities from different faculties; unique and precious equipment; important networks in the academic world; and, not the least, experience of the United States and Canada, is certain to make impressions. Excerpts (in Swedish) from the travel reports may be found in the Swedish section of this report.

Other programs

In 2019, the foundation nominated a Swedish high school student for the Lawrenceville scholarship, which is at the high school level. The number of applicants were nine. The studies will be conducted at the boarding school The Lawrenceville School in New Jersey. The scholarship covers tuition, room and board, as well as books. Two scholarships were awarded to Augustana College for undergraduate studies. A total of nine applications were sent to the Foundation. Scholarships from Nils Björkman's Memorial Fund are awarded every year. A scholarship was awarded to a student from Halmstad. Within the framework of the The Bicentennial Swedish-American Exchange Fund, Sweden was visited by two Americans, and two Swedes visited the United States.

Board of Directors, Board of Trustees, and Auditors: Changes

In 2019, the Board of Directors consisted of ten

King Carl XVI Gustaf (right) with board member Olle Wästberg and Executive Director Anna Rosvall Stuart.

members up until the AGM when a new member was elected, Ms Jenny Mc Donald Jonsson, VP of Byggesta AB. As a new Chair of the Board of Directors, Christian Salomon replaced Mariana Burenstam Linder. The board held seven meetings. Over the year, monthly meetings with parts of the board were held regarding preparations for the forthcoming 2019 Centennial. Board members have contributed in different committees for the Centennial and a fundraiser consultant has worked to find new donors. For 13 of the 39 members of the board of trustees, the term of office expired in 2019. All were reelected. Authorized Public Accountant is Peter Nilsson, of PWC. Deputy Auditor is Authorized Public Accountant Elin Götling Christiansson, also of PWC. Internal Auditor, Attorney Peter Danowsky remains, as does Deputy Auditor, Professor Kenth Skogsvik. Anna Rosvall Stuart, the Foundation's Executive Director, worked with Mattias Schulstad.

Financial Position

The Sweden-America Foundation manages fourteen associated fellowship funds. The respective

foundations issue separate annual reports. The Mix Family Entrepreneur Foundation has separate financial and reporting policy.

The Sweden-America Foundation is operated with limited financial resources. The board of directors and the board of trustees, as well as the members of the Foundation's fellowship committee and the senior experts who screening applications, all fulfill their duties without remuneration. The Foundation is dependent on donations and contributions from businesses, organizations and individuals. All members of the board of directors are donors to the Foundation. The Foundation was the recipient of important operating support from the Swedish Government's Ministry of Education and Research. As a consequence, donations received can in their entirety be directed toward fellowships.

During the year, the Foundation was able to award fellowships for a total value of ca 7 MSEK to 27 Swedish students and researchers for higher education in the United States and Canada, as well as scholarships for a few younger fellows toward tuition. Swedish businesses, foundations and private individuals donated approximately MSEK 3,2 toward fellowships. Donors are asked to allow 10 % of the donated amount to go toward administrative duties. Contributions to the Foundation's operational duties amounted to approximately MSEK 1,6, and Centennial gifts amounts to ca 600 000SEK. The Foundation's total assets at the end of 2019 amounted to approximately 139 MSEK, to compare with 110,5 MSEK 2018 116,5 MSEK in 2017. The Financial Committee has met quarterly. For individual members the annual membership fee was SEK 150 during 2019. The permanent membership fee was SEK 2,250.